

Т Е З И

ЗА АКТИВНОСТА НА ДРУШТВОТО НА ПИСАТЕЛИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

1

94
11/1

при Друштвото на

А. М. Гези за
активност на 26/1

дискусија / можности 4/

конгрес овој актив
случај, без систем и
не се одрази на општата
некогаш единствени по
г на нивното делување,
градени на составките на
ено на пленумите на
оваа организација.

собир на комунистите

тедите - комунисти
узот што се формирани
ото, според одредбите

она положба ги
забавува комунистите на
емерна идејните проблеми
е и понатаму повикани
е и решавање на таа
какви статутарни пречки.

врсани за дејноста
ед прашањето: дали не
зација при Друштвото

не зависи само од оцената на основната дејност на писателите -
комунисти, туку тоа е и прашање за можностите макар и организаци-
оно тие да се одделат од оние организации во кои сега членуваат
со оглед на должностите и обврските што произлегуваат од
нивните работни места.

Т Е З И

ЗА АКТИВНОСТА НА ДРУШТВОТО НА ПИСАТЕЛИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

I.

- По VIII конгрес на СКЈ активот на комунистите при Друштвото на писателите на Македонија престана да постои.
- Меѓутоа, карактеристично е дека и пред VIII конгрес овој актив се собираве ретко и инцидентно, од случај до случај, без систем и континуитет во работата. Тоа не можеше да не се одрази на општата ситуација во Друштвото. Комунистите не беа секогаш единствени по некои основни прашања од што зависеше успехот на нивното дејвуање, или до колку и имаа заеднички становишта, изградени на составците на активот, тие не настапуваа секогаш единствено на пленумите на Друштвото што бездруго негативно влијаеше на оваа организација.
- По VIII конгрес на СКЈ не е одржан ниеден собир на комунистите иако за тоа не еднаш постоела потреба.
Ова обично се објаснува со фактот дека писателите - комунисти членуваат во оние основни организации на Сојузот што се формирани на нивните работни места и што е при Друштвото, според одредбите на статутот на Сојузот укинат активот.
Но се поставува прашање дали оваа организациона положба ги ослободува комунистите од одговорност и обврска да ја следат и оценуваат идејната проблематика што се јавува како резултат од дејноста на нивното Друштво и дали тие не се и понатаму повикани самоиницијативно да се собираат за согледување и решавање на таа проблематика.
Нема сомнение дека за тоа не постојат никакви статутарни пречки.
- Во крајна линија, сумирајќи ги проблемите врзани за дејноста на писателите-комунисти, се исправаме пак пред прашањето: дали не е поцелисходно да се формира основна организација при Друштвото на писателите.
Одговорот на ова прашање содржи повеќе алтернативи. Неговото решавање не зависи само од оцената на основната дејност на писателите - комунисти, туку тоа е и прашање за можностите макар и организационо тие да се одделат од оние организации во кои сега членуваат со оглед на должностите и обврските што произлегуваат од нивните работни места.

- Друштвото на писателите на Македонија има неколку постојани облици низ кои се одвива неговата активност: собранија, литературни читања, предавања и разговори со љубителите на литературата итн., а во последните неколку години Струшките вечери на поезијата станаа еден од најзначајните видови на таа активност.
- Може да се рече дека повеќето од овие облици се стандардни, недоволно интересни, неприлагодени на современите потреби, непогодни со својата инертност да пробудат пожив и поголем интерес.
- Карактеристична и за ова Друштво е затвореноста во својот професионален, сталешки интерес. Оваа професионална затвореност му пречи на Друштвото да развие поширока, поцелосна и посодржајна општествена и културна активност.
- За оваа положба немал удел имаат и нерешените статутарни прашања на Сојузот на писателите на Југославија. Статутарните норми на оваа организација веќе одамна се застарени, изживеани, надраснати од животот и практиката. Тие не можат да ги регулираат сегашните развиени односи. Од решавањето на овие прашања немалу ќе зависи и зголемувањето на општествената улога како на Сојузот на писателите, така и на нашето Друштво.
- Посебен проблем претставува потребата од понатамошно развивање на демократичноста во работата на Друштвото. Веќе се покажува како недоволно и недоволно членовите на Друштвото да решаваат за својата дејност главно на годишните собранија или на некои од ретките пленарни состаноци, а управите да ја водат не само тековната работа туку и да заземаат став за оние прашања што ја претставуваат политиката на Друштвото во целост. Со понатамошно развивање на демократичноста ќе се избегнат некои досегашни едностраности како во градењето на критериумите што се применуваат при составувањето на делегации кои го презентираат Сојузот во странство, така и во презентирањето на нашата литература во земјата и надвор од неа, а освен тоа ќе се создаде попогодна атмосфера за зголемена заедничка активност на Друштвото.

III.

- Струшките вечери станаа една поетска традиција за која се повеќе расте интересот како во нашата земја, така и во странство.

Почнувајќи со скромна амбиција да му се оддолжат како поетска манифестација на делото на Браќата Миладиновци, тие оваа година поминаа во знак на интернационална поетска средба со намера современата македонска поезија да се афирмира и на меѓународен план. Тргувајќи од досегашните искуства на Струшките вечери, можеме да го констатираме следното:

- 1) Одговорноста за основната замисла, организација и манифестација треба да ја превземе Фестивалскиот одбор, чиј избор, состав и делување би се регулирале со посебен правилник. Се разбира, ова не значи дека Друштвото и понатаму не треба да биде заинтересирано за неа и да дава сугестии, предлози и идеи за нејзиното унапредување.
- 2) Потребно е да се изградат јасни критериуми за учество на поетите, првенствено од нашето подрачје, а потоа од другите републики и странство. Досегашната практика покажува дека низа забелешки, критики и незадоволства од Струшките вечери произлегуваат токму од ова нерешено прашање. Во Струга доаѓаат, односно се покануваат сите поети од Македонија, меѓутоа, само дел од нив настапува и поетските приредби.
- 3) Организацијата на сите досегашни Струшки вечери била повеќе или помалку лоша. Програмите често се дополнувани или менувани во тек на Фестивалот, а учесниците не се консултирани и информирани благовремено.
- 4) Фестивалските одбори практично не се собираат во целост. Тоа се правда со недостиг на финансиски средства. Сета припрема ја вршат неколку членови, а првенствено претседателите.
- 5) Потребно е да се расчисти дали се Струшките вечери Фестивал на македонската поезија на кој учествуваат гости од другите републики и странство, или и во иднина, како што тоа беше случај оваа година ќе се инсистира на нивниот меѓународен карактер. Доколку се одржуваат како меѓународна поетска средба, не претпоставува ли тоа и еден меѓународен орган кој ќе биде надлежен да ги организира и да ја одредува нивната физиономија? Зар за афирмацијата на македонската поезија не е покорисно да се настапува со поскупо амбиции, но затоа многу посмислено и поорганизирано?
- 6) Како по правило секоја година, а особено оваа, на Струшките вечери имаше повеќе немили инциденти што го нарушуваат угледот и на поетите и на нашата поезија.

Овие инциденти немаат само приватен карактер.

4.-

Тие се и резултат на една поопшта состојба и атмосфера како во Друштвото така и на Струшките вечери.

- 7) Посебно внимание заслужува инцидентот со бигарскиот поет Г. Џагаров. Не е за изненадување неговото нееднаш пројавено провокативно држање. Повеќе изненадуваат наредувањата на неговите провокации, што е веројатно и негова цел. Недостоинството прифаќање на овој навредлив, тенденциозен "дијалог" за проблемите на нашата национална култура, вместо негово отфрлање и игнорирање, не може ништо принципиелно да разјасни и расчисти, туку само ќе ги изложи тие што го прифаќаат.
- 8) На крајот, треба да се размисли дали е Струга, со оглед на нејзините можности, најпогодно место за одржување на овој фестивал.